

МІЖНАРОДНІ НАУКОВО-ПРАКТИЧНІ ІНТЕРНЕТ-
КОНФЕРЕНЦІЇ ЕКОНОМІЧНОГО СПРЯМУВАННЯ
www.economy-confer.com.ua

Світ економічної науки

Збірник тез міжнародної
науково-практичної
інтернет-конференції

Випуск 22

29 квітня 2020 р.

Тернопіль 2020

"Світ економічної науки. Випуск 22": матеріали міжнародної науково-практичної інтернет-конференції економічного спрямування. - Тернопіль, 2020. – 79 с.

УДК 330 (063)
ББК 65я431

Збірник тез доповідей укладено за матеріалами доповідей економічної наукової інтернет-конференції «Світ економічної науки. Випуск 22», які оприлюднені на інтернет-сторінці www.economy-confer.com.ua

Наші збірники матеріалів науково-практичних інтернет-конференцій включаються до наукометричної бази даних "PIHЦ / RSCI".

Адреса оргкомітету:
46005, Україна, м. Тернопіль, а/с 797
тел. +380977547363
e-mail: economy-confer@ukr.net

Оргкомітет економічної наукової інтернет-конференції не завжди поділяє думку учасників. В збірнику максимально точно збережена орфографія і пунктуація, які були запропоновані учасниками. Повну відповідальність за достовірність несуть учасники, їх наукові керівники та рецензенти.

Всі права захищені. При будь-якому використанні матеріалів конференції посилання на джерело є обов'язковим.

Черняєва Олександра Олександрівна, Алексєєва Катерина Димитрійвна
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МЕТОДОЛОГІЇ ТА ОРГАНІЗАЦІЇ
ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ В УКРАЇНІ.....52

Податкова система. Бюджетна система. Правові відносини в економічній системі

Коробка Іван Миколайович **КЛЮЧОВІ НАПРЯМИ**
УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ТОВАРОВИРОБНИКІВ В
УКРАЇНІ.....54

Кушнір Ірина Миколаївна, Чаус Андрій Олегович **ОСОБЛИВОСТІ**
ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ
ПІДПРИЄМСТВ НА КОНТРОЛІНГОВИХ ЗАСАДАХ.....56

Марущак Ілона Володимирівна **ВПЛИВ ПОДАТКОВОГО**
НАВАНТАЖЕННЯ НА ТІНЬОВУ ЕКОНОМІКУ.....58

Шейгус Марина Ігорівна **РОЛЬ МІСЦЕВИХ ПОДАТКІВ І ЗБОРІВ У**
ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ФІНАНСОВОЇ САМОСТІЙНОСТІ МІСЦЕВИХ
БЮДЖЕТІВ.....60

Інвестиційно-інноваційні процеси в економіці

Костецька Наталія Миколаївна, Чубка Ольга Михайлівна
ПРОБЛЕМИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ УКРАЇНИ.....63

Свистун Тетяна Володимирівна **ОСНОВИ КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЇ**
РЕЗУЛЬТАТІВ НАУКОВИХ РОЗРОБОК І ВПРОВАДЖЕНЬ.....65

Світова економіка та міжнародні відносини

Антонюк Павло Олегович, Антонюк Олег Петрович, Головаченко
Людмила Михайлівна **АГРОПРОДОВОЛЬЧА ПРОДУКЦІЯ В**
ЗОВНІШНІЙ ТОРГІВЛІ ОБЛАСТЕЙ ПРИЧОРНОМОР'Я.....68

АГРОПРОДОВОЛЬЧА ПРОДУКЦІЯ В ЗОВНІШНІЙ ТОРГІВЛІ ОБЛАСТЕЙ ПРИЧОРНОМОР'Я

Антонюк Павло Олегович

кандидат економічних наук, старший науковий співробітник, відділ ринкових механізмів і структур, Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень Національної академії наук України

Антонюк Олег Петрович

кандидат економічних наук, доцент, кафедра обліку та аудиту, Одеська національна академія харчових технологій

Головаченко Людмила Михайлівна

асистент кафедри обліку та аудиту, Одеська національна академія харчових технологій

Важливою характеристикою експортної діяльності являється її товарна структура. Значну частину в експорті товарів з України складає агропродовольча продукція. Це один з небагатьох видів товарів, експорт яких зріс за період 2013-2018 рр. з 16930 млн. дол. до 18612 млн. дол., а їх частка в загальному експорті товарів, відповідно, з 27,2 % до 39,3 %. З 2014 р. агропродовольча продукція стає головним експортним товаром України, що свідчить про певні негативні процеси в економіці держави. Наприклад, в Європейському Союзі, що є світовим лідером по експорту продовольства, доля сільськогосподарської сировини та продуктів харчування в загальному обсязі європейського експорту складає сім відсотків. Цей сегмент займає лише четверте місце по вартості експортних товарів після машин, обладнання, хімічної продукції та ліків [1]. Проте в ряді областей України частка агропродовольчої продукції в товарному експорті набагато більша, ніж в цілому по державі. До таких областей і належать області Причорномор'я – Миколаївська, Одеська та Херсонська (табл. 1).

Таблиця 1

Агропродовольча продукція в товарному експорті областей
Причорномор'я (х)

Області	Показники	Роки				
		2015	2016	2017	2018	2018 р. в % до 2015 р.
Миколаївська	Всього експорт, млн. дол.	1603	1666	1901	2113	131,8
	в т.ч. агропродовольча продукція, млн. дол.	959	1078	1312	1452	151,4
	в %	59,8	64,7	69,0	68,7	х
Одеська	Всього експорт, млн. дол.	1727	1521	1814	1668	96,6
	в т.ч. агропродовольча продукція, млн. дол.	1048	1170	1275	1201	114,6
	в %	60,7	76,9	70,3	72,0	х
Херсонська	Всього експорт, млн. дол.	238	247	289	270	113,4
	в т.ч. агропродовольча продукція, млн. дол.	128	168	181	174	135,9
	в %	53,8	68,0	62,6	64,4	х

(х) Розраховано авторами за даними Державної служби статистики України [2]

В усіх областях Причорномор'я темпи зростання експорту агропродовольчої продукції перевищують збільшення всього товарного експорту. В результаті цього частка агропродовольчої продукції в товарному експорті поступово зростає з 59,8 % в 2015 р. по областях Причорномор'я до 69,5 % в період 2017-2018 рр. Саме агропродовольчі товари в значній мірі визначають як обсяги, так і динаміку всього товарного експорту, а також величину сальдо. Від товарообороту агропродовольчої продукції в областях Причорномор'я отримується значне додатне сальдо, що перекриває від'ємне сальдо по інших товарах. Так, за період 2017-2018 рр. сальдо від торгівлі товарами по областях склало (млн. дол.): Миколаївська – 2492, Одеська – 460, Херсонська 29 і в тому числі від реалізації агропродовольчої продукції, відповідно: 2602, 1734, 320.

Товарна структура експорту відображає рівень розвитку економіки регіону, напрями спеціалізації, вказує на можливості зростання експорту за рахунок тих чи інших товарів (табл. 2).

Таблиця 2

Обсяг та товарна структура експорту агропродовольчих товарів по областях Причорномор'я в 2018 р. (х)

Розділи продукції відповідно до УКТЗЕД	Миколаївська		Одеська		Херсонська	
	млн. дол.	%	млн. дол.	%	млн. дол.	%
I Живі тварини, продукти тваринного походження	18	1,2	13	1,1	14	8,3
II Продукти рослинного походження	1291	88,9	780	64,9	108	61,9
III Жири та олії тваринного або рослинного походження	53	3,7	244	20,3	13	7,3
IV Готові харчові продукти	90	6,2	164	13,7	39	22,5
Всього	1452	100,0	1201	100,0	174	100,0

(х) Розраховано авторами за даними Державної служби статистики України [2]

Дані табл. 2 свідчать, що в товарній структурі абсолютно більшу частину експорту в областях складають різні види сільськогосподарської продукції (розділи I і II). Якщо по Україні сільськогосподарські товари складають 59,6 % агропродовольчої продукції, то по областях Причорномор'я цей показник значно більший: Миколаївська – 90,1; Одеська – 66,0; Херсонська – 70,2. Продукція харчової промисловості в товарному експорті характерна лише для Одеської області – 34,0 % із сумою в 408 млн. дол., що пояснюється досить розвинутими в порівнянні з іншими областями певними галузями. В 2018 р. з області було експортовано: олія соняшникова – 296,1 тис. т, вина виноградні – 44087 т, соки – 7094 т на загальну суму 254 млн. дол., або 62,3 % товарів третього та четвертого розділів продукції відповідно до УКТЗЕД.

В основному ж з областей експортуються продукти рослинного походження, і головним чином товарної групи 10 «Зернові культури» та 12 «Насіння і плоди олійних культур». В 2018 р. Миколаївська область експортувала продукції цих товарних груп на суму 1281,1 млн. дол., а Одеська – 685,7 млн. дол., або, відповідно, 88,2 % та 57,1 % агропродовольчого експорту. Номенклатура експортованих культур досить обмежена – це переважно пшениця, ячмінь, кукурудза, соя та ріпак. Переважання в експорті сільськогосподарських товарів саме продуктів рослинництва в областях Причорномор'я, що між іншим характерно й для торгівлі України, пояснюється структурою сільськогосподарського виробництва, в якому переважає саме продукція рослинництва. В останні роки в областях регіону частка тваринництва знаходиться в межах 17,6-20,0 % в той час як по Україні в цілому 27,3-29,7. В цих областях практично відсутні потужні тваринницькі комплекси, особливо в галузі птахівництва, що характерно для таких областей як Вінницька, Дніпропетровська, Київська, Черкаська і завдяки чому Україна

стає одним з світових лідерів по експорту м'яса та їстівних субпродуктів свійської птиці. Так, в 2018 р. виробництво м'яса птиці по областях України склало (тис. т): Вінницька – 309,0; Дніпропетровська – 203,6; Київська – 141,9; Черкаська – 278,4; Миколаївська – 5,9 ; Одеська – 2,3; Херсонська – 5,1. До того ж в останні роки спостерігається тенденція до зменшення виробництва м'яса птиці в областях Причорномор'я. Незначними у порівнянні з іншими товарами в областях є експорт молока та молочних продуктів. Так, в Одеській області за 2018 р. було експортовано молока та молочних продуктів – 303 т, масла вершкового 488 т, сиру – 103 т на загальну суму 2332 тис. дол., що складає 18,1 % продуктів тваринного походження та 0,2 % агропродовольчого експорту області. Причина такої ситуації – недостатнє з точки зору забезпечення потреб внутрішнього ринку і експортних поставок виробництво молока. В 2018 р. серед областей України за обсягами виробництва молока всіх видів області Причорномор'я зайняли такі місця: Миколаївська – 17, Одеська – 16, Херсонська – 20. Масштаби виробництва в областях м'яса та молока пояснюють причину невеликих обсягів експорту та не дають підстав сподіватися на суттєве зростання експорту найближчим часом.

Висновки:

1. В товарному експорті областей Причорномор'я більше половини виручки приходить на агропродовольчі товари.
2. Експорт агропродовольчих товарів формує значний обсяг додатного сальдо, що дає можливість покривати збитки в торгівлі іншими товарами.
3. Товарна структура показує, що більше 60 % експорту агропродовольчих товарів складають продукти рослинного походження – пшениця, ячмінь, кукурудза, соя і ріпак.
4. Аналіз товарної структури свідчить про низький рівень товарної диверсифікації – експорт забезпечується за рахунок зернових, олійних культур та соняшникової олії.
5. Зростання експорту живих тварин і продуктів тваринного походження можливе за умов суттєвого зростання в областях Причорномор'я виробництва м'яса та молока.

Список використаних джерел:

1. Евросоюз стал мировым лидером по экспорту продовольствия [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://finance.bigmir.net/news/economics/49145-Evrosouz-stal-mirovim-liderom-po-eksporty-prodovolstviya>
2. Державна служба статистики України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>